



VALMIERAS NOVADA PAŠVALDĪBA
VALMIERAS PĀRGAUJAS VALSTS ĢIMNĀZIJA

Nodokļu maksātāja reģistrācijas kods 90000043403, juridiskā adrese: Lāčplēša iela 2, Valmiera, Valmieras novads, LV-4201
Izglītības iestādes reģistrācijas Nr.2519903334, iestādes adrese: Zvaigžņu iela 4, Valmiera, Valmieras novads, LV-4201
Tālrunis 27770812, e-pasts: vpv@vamimiera.edu.lv, www.vpv.edu.lv

RĪCĪBAS PLĀNS ĀRKĀRTAS SITUĀCIJĀ

30.12.2025.

Izdots saskaņā ar MK noteikumu Nr.474 „Kārtība, kādā nodrošināma izglītojamo profilaktiskā veselības aprūpe, pirmā palīdzība un drošība izglītības iestādēs un to organizētajos pasākumos” 6.3.punktu

Dokumenta mērķis – noteikt rīcību, kāda tiek ievērota Valmieras Pārgaujas Valsts ģimnāzijā (turpmāk- Skola), lai nodrošinātu izglītojamo (turpmāk – skolēnu) un darbinieku drošību ārkārtas situācijās.

1. Vispārīgie jautājumi

- 1.1. Instruktažu Skolas darbiniekiem un skolēniem par šo rīcības plānu veic vienu reizi mācību gadā vai biežāk (pēc nepieciešamības).
- 1.2. Ārkārtas situācija – situācija, kas apdraud cilvēka dzīvību, veselību, īpašumu vai vidi vai jau ir izsaukusi dzīvības zaudējumu, nodarījusi kaitējumu cilvēka veselībai, bojājusi īpašumu vai kaitējusi videi.
- 1.3. Skolēnus, uzsākot mācību gadu, ar rīcību ārkārtas situācijās iepazīstina klases audzinātājs.
- 1.4. Par rīcību ārkārtas situācijās skolā atbild direktors un ar viņa rīkojumu norīkota persona.

2. Ārkārtas situācijas izziņošana

- 2.1. Par ārkārtas situācijas rašanos Skolā skolēni ziņo jebkuram Skolas darbiniekam, kurš atrodas blakus.
- 2.2. Par ārkārtas situācijas rašanos Skolā darbinieki ziņo Skolas vadībai vai dežurantam.
- 2.3. Ugunsgrēka gadījumā – dot trauksmes un evakuācijas signālu (signalizācijas poga atrodas katrā stāvā).
- 2.4. Par ārkārtas situācijas rašanos Skolā ziņo vadība vai dežurants mutiski, izmantojot apziņošanas sistēmu, šo informāciju apstiprina arī Skolas trauksmes signāls (piebūves korpusā).

3. Skolas evakuācijas ceļi

- 3.1. Gadījumā, ja nepieciešama Skolas evakuācija, jāseko evakuācijas plāniem, kas atrodas visos iestādes stāvos, un jāseko evakuācijas zīmēm.
- 3.2. Pie evakuācijas izejām ir pieskaitāmas visas ar evakuācijas izejas zīmi apzīmētās izejas no iestādes, ja tās ved tieši caur gaiteni, vestibulu un kāpņu telpu uz āru.
- 3.3. Evakuācijas izeju durvis ir aprīkotas ar bezatslēgas vai automātisko atvēršanas iespēju. Ar atslēgu aprīkoti evakuācijas ceļi pasākumu vai nodarbību laikā tiek atslēgti. Par šo ceļu atslēgšanu ir atbildīgs pasākuma vai nodarbību organizators.

4. Rīcība ugunsgrēka gadījumā

- 4.1. Ugunsgrēka gadījumā rīkoties atbilstoši izstrādātajam plānam ugunsgrēka gadījumā.
- 4.2. Par ugunsgrēka izcelšanos nekavējoties paziņo, izmantojot vienoto ārkārtas palīdzības izsaukuma numuru 112.
- 4.3. Dot trauksmes un evakuācijas signālu (signalizācijas poga atrodas katrā stāvā).
- 4.4. Par ugunsgrēka izcelšanos paziņot jebkuram iestādes darbiniekam, kurš atrodas blakus, vai dežurantam.
- 4.5. Ugunsgrēka izcelšanās gadījumā skolēni pilda VUGD darbinieku, jebkura Skolas darbinieka vai pieauguša cilvēka norādījumus par rīcību šādās situācijās.
- 4.6. Pedagoģi veic Skolas evakuāciju, vadoties pēc evakuācijas plāniem gaitenēs un izmantojot avārijas izejas.
- 4.7. Pēc tam, kad ugunsgrēka vietā ieradusies VUGD vienība, skolēni un darbinieki pakļaujas un pilda atbildīgās personas norādījumus.
- 4.8. Ikviena Skolas darbinieka un skolēna pienākums ir sniegt patiesu informāciju VUGD darbiniekiem par to, kas atrodas vai varētu atrasties ugunsgrēka vietā, par objekta ugunsbīstamību un citiem jautājumiem.

5. Rīcība sprādziena gadījumā

- 5.1. Sprādziena gadījumā nedrīkst pakļauties vispārējai panikai.
- 5.2. Sprādziena rezultātā cietušajiem iespējamas dažāda veida traumas; tiešs aušu bojājums, sekundārs (šķembu) bojājums un trieciena radītas traumas. Sprādziena rezultātā cietušiem kvalitatīvu palīdzību var sniegt tikai profesionāli medicīnas darbinieki.
- 5.3. Sprādziena gadījumā skolēni pilda jebkura Skolas darbinieka vai jebkura pieauguša cilvēka norādījumus par ārkārtas situāciju.

6. Rīcība cita veida ārkārtas situācijās

- 6.1. Fiziskās traumas vai citu veselības problēmu gadījumā – palīdzību sniedz skolas medicīnas māsa, zvanīt 112.
- 6.2. Elektroavāriju vai traumu gadījumā ziņot Skolas vadībai vai dežurantam un zvanīt 112.
- 6.3. Cita veida ārkārtas situācijās ziņot Skolas vadībai un zvanīt 112.

7. Ārkārtas situācijas novēršana

- 7.1. Ārkārtas situācijas novēršanā piedalās tikai personāls, kurš speciāli apmācīts, kā rīkoties šādās situācijās.
- 7.2. Materiālo vērtību evakuācijā piedalās tikai personāls, kurš speciāli apmācīts, kā rīkoties šādās situācijās.
- 7.3. Pēc evakuācijas no Skolas telpām darbinieki nodrošina skolēnu drošību līdz trauksmes atcelšanai.
- 7.4. Darbinieki un skolēni izvietojas drošā attālumā no negadījuma vietas, gaidot turpmākos palīdzības dienestu vai skolas vadības norādījumus.
- 7.5. Par rīcību ārkārtas gadījumos skatīt 1. un 2. pielikumu.

Direktore

Ilva Lakuča

Vai tu zini, kā rīkoties ārkārtas gadījumos?



Apdraudējumu, ārkārtējas situācijas, izņēmuma stāvokļa vai mobilizācijas gadījumā Latvijā vai konkrētā tās teritorijā tiks iedarbinātas trauksmes sirēnas.



Ja dzirdi trauksmes sirēnas, ieslēdz radio vai TV un saņemsi informāciju par notikušo un turpmāko rīcību.



Ja telpā jūtams sadūmojums, turies tuvāk pie zemes un dodies uz tuvāko izeju! Ja nevari izkļūt no telpas, izsauc ugunsdzēsējus glābējus, aiztaisi ciet durvju spraugas un signalizē par savu atrašanās vietu.



Ja sākušies plūdi, evakuējies, bet, ja tas nav iespējams, pārvietojies uz ēkas augšējiem stāviem un informē glābējus par to, ka tev nepieciešama palīdzība.



Ja sācies negaiss, centies patverties telpās, atvieno elektroiekārtas, aizver logus un durvis.



Negaisa laikā nepeldies, nestāvi zem augstiem, atsevišķi augošiem kokiem, nemeklē patvērumu klajā laukā un blakus betona konstrukcijām.



Lai izkļūtu no teritorijas, kur notikusi bīstamu ķīmisku vielu noplūde, evakuējies perpendikulāri vēja virzienam.



Ja pastāv ēkas sagrūvuma draudi, nekavējoties pamet ēku, neizmantojot liftu. Bet, ja ir sācies ēkas sagrūvums, mēģini patverties zem stingras aizsargbarjeras, piemēram, nesošās iekšējās sienas durvju ailē vai zem galda.



JA PASTĀV BRIESMAS TAVAI VAI APKĀRTĒJO VESELĪBAI, DZĪVĪBAI VAI DROŠĪBAI, NEKAVĒJOTIES ZVANI UZ

112

VĒLIES UZZINĀT VAIRĀK?
WWW.VUGD.GOV.LV

Vai tu zini, kā rīkoties ārkārtas gadījumos?

Informatīvais
materiāls iedzīvotājiem
par rīcību dažādu
apdraudējumu gadījumā



Iekšlietu ministrija



112

Vienotais ārkārtas palīdzības izsaukumu numurs,
Valsts ugunsdzēsības un glābšanas dienests

113 vai 112

Neatliekamā medicīniskā palīdzība

110 vai 112

Valsts policija

114 vai 112

Latvijas Gāzes avārijas dienests

Iedzīvotāju brīdināšana un informēšana

1

Kā es uzzināšu, ka man draud briesmas?

1. Ieslēdz radio (Latvijas radio 1, 2, 3, 4, 5, radio SWH, radio Skonto, Kristīgais radio, Saldus Radio, MG Latgolas Bolss) vai TV (LTV1, LTV7, LNT, TV3, TV5, Pirmais Baltijas kanāls, Vidusdaugavas televīzija, Latgales reģionālā televīzija, Talsu televīzija, DAUTKOM TV), lai saņemtu informāciju par notikušo un turpmāko rīcību.
2. Papildus vari sekot informācijai sociālajā tīklā Twitter: Valsts ugunsdzēsības un glābšanas dienests @ugunsdzeseji, Valsts policija @Valsts_policija, Neatliekamā medicīniskā palīdzība @NMPDienests.
3. Ievēro un izpildi operatīvo dienestu norādījumus.
4. Neizslēdz radio vai TV un seko turpmākajiem paziņojumiem un norādījumiem.
5. Nezvani bez vajadzības operatīvajiem dienestiem, lai saņemtu vēl kādu "īpašu" informāciju par notikušo.

Ko darīt, ja savā atrašanās vietā es nedzirdu trauksmes sirēnas?

Apdraudējuma gadījumā apziņošanu var veikt arī atbildīgo dienestu darbinieki, izmantojot operatīvo dienestu transportlīdzekļus un skaļruņus.

ATCERIES: Trauksmes sirēnas iedarbina arī, ja tiek izsludināta ārkārtējā situācija, izņēmuma stāvoklis vai mobilizācija.

Katru gadu maijā un novembrī Valsts ugunsdzēsības un glābšanas dienests veic trauksmes sirēnu pārbaudi, tās ieslēdzot uz 3 minūtēm.



Izdzirdot trauksmes sirēnu:



ieslēdz TV vai RADIO



Iegaumē RADIO frekvences, kurās var pārraidīt brīdinājumu.

Evakuācija un ārkārtas gadījumu soma

2

Ko darīt, ja nepieciešams evakuēties?

1. Uzmanīgi ieklausies paziņojumā par evakuācijas norisi, iegaumē un ievēro evakuācijas virzienu, galamērķi vai pulcēšanās vietu.
2. Ja iespējams, izmanto savu transportlīdzekli un brauc norādītajā evakuācijas virzienā uz galamērķi vai uz iepriekš izvēlēto vietu, kur esi plānojis patverties un kas sakrīt ar evakuācijas virzienu.
3. Ja nav iespējams izmantot savu transportlīdzekli, dodies uz tuvāko norādīto evakuācijas pulcēšanās vietu.
4. Evakuācijas gadījumā paziņo par to tuviniekiem.

Kas jāņem līdzi evakuējoties?

Ja nepieciešama operatīva un īslaicīga evakuācija, ņem līdzi personu apliecinošus dokumentus (pase, ID karte), naudu, bankas kartes, mobilo telefonu, tā lādētāju, portatīvo radioaparātu ar baterijām un medikamentus, ja tos nepieciešams lietot regulāri. Ilgstošas evakuācijas gadījumā ņem līdzi ārkārtas gadījumu somu.

Kas ir ārkārtas gadījumu soma un ko tajā likt iekšā?

Ārkārtas gadījumu soma satur lietas, kas cilvēkam vai ģimenei būs nepieciešamas ilgstošas un paredzamas evakuācijas, kā arī komunālo pakalpojumu (gāze, elektrība, ūdens) padeves pārtraukuma gadījumā. Izmanto šo sarakstu un sagatavo somu savlaicīgi. Somā liec:

✓ Nepieciešamās lietas

- svarīgu dokumentu (pase vai ID karte, autovadītāja apliecība, transportlīdzekļa tehniskā pase, u.c.) kopijas polietilēna iesaiņojumā. Personu apliecinošo dokumentu oriģinālus turi pie sevis;
- nelielu naudas summu. Pārējo naudu un bankas kartes turi pie sevis;
- portatīvo radioaparātu, sērkokļus vai šķiltavas, lukturīti, baterijas;
- daudzfunkcionālu saliekamo nazi, karoti, neplīstošu bļodiņu un krūzīti;
- līmlenti, auklu, diegu, adatu, šķēres, papīru un rakstāmpiederumus;
- pirmās palīdzības aptieciņu;
- apģērbu, rezerves apakšveļu un ērtus apavus;
- guļammaisu vai segu, tūristu paklājiņu, vēlams telti;
- higiēnas piederumus, dvieļi, tualetes papīru, vienreiz lietojamās salvetes;
- pārtiku, ko var lietot bez termiskas apstrādes un ar ilgu derīguma termiņu – sausās zupas, konservus, sausīņus, saldumus ar augstu kaloriju saturu;
- dzeramo ūdeni vairākām dienām (ieteicams plastmasas pudelēs).

ATCERIES: Ja tas ir iespējams, pirms evakuācijas atslēdz savam mājoklim gāzes un elektrības padevi.



Evakuējoties jebkāda apdraudējuma gadījumā, ņem līdzi

documentus



naudu



sakarū līdzekļus



Dienā cilvēkam jāuzņem vismaz 500 kcal. Ēd ogļhidrātiem bagātu ēdienu.

Diennaktī cilvēkam nepieciešami vismaz 2 litri dzeramā ūdens.

Bīstamo ķīmisko vielu noplūde un radiācijas avārija

3

Ja notikusi bīstamo ķīmisko vielu noplūde un es atrodos ārpus telpām:

1. Atrodoties notikuma epicentrā vai tā tuvumā, nostājies perpendikulāri (90°) vēja virzienam (vējš pūš no sāna) un ej vismaz 800 metrus uz priekšu ārā no bīstamās zonas. Informē citus par notikušo.
2. Neaiztiec šķidrās vai cietās ķīmiskas vielas, neej dūmu vai ķīmiskās vielas tvaiku (miglas) mākonī. Atstājot piesārņoto teritoriju, aizklāj muti ar audumu vai apģērbu.
3. Ja esi bijis pakļauts bīstamo vielu ietekmei un tev ir slikta pašsajūta, vērsies pēc palīdzības pie medicīnas darbiniekiem.
4. Atgriezies telpās tikai pēc operatīvo dienestu darbinieku atļaujas, atver logus, lai izvēdinātu telpas.

Ja notikusi bīstamo ķīmisko vielu noplūde vai radiācijas avārija un es atrodos ēkā:

1. Aizver ārdurvis, iekšdurvis, logus un visas iespējamās atveres, lai gaiss no ārpusē neieplūst telpās.
2. Noslēdz vai izslēdz ventilāciju, gaisa kondicionierus, aiztaisi ar līmlenti, plēvi vai alumīnija foliju atveres nosūces mehānismiem virtuvē, vannas istabā un citās telpās.
3. Aiztaisi atveres zem durvīm ar mitriem dvieļiem vai plēvi un līmlenti.
4. Ej uz telpu, kas ir virs zemes līmeņa un kurai ir vismazāk atveres uz ārpusi.
5. Ja gāzes vai tvaiki iekļūst ēkā, veic seklas ieelpas caur dvielī vai citu audumu.

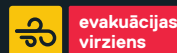
Radiācijas avārijas gadījumā, atrodoties ēkā, papildus iepriekš minētajam:

1. Ja esi bijis ārpus telpām, novelc drēbes, ieliec tās polietilēna maisiņā un to noslēdz. Rūpīgi nomazgājies dušā ar lielu daudzumu silta ūdens, izmantojot ziepes un mīkstu berzamo sūkli. Centies nesavinot ādu. Spēcīgi berzējot, izmazgā matus. Izskalo mutes dobumu ar tīru ūdeni. Mazgāšanos atkārto 2-3 reizes. Izvairies no mazgāšanās līdzekļu putu iekļūšanas acīs un mutē.
2. Sagatavo dzeramā ūdens krājumus slēgtos traukos.
3. Sagatavo pieejamos elpošanas ceļu aizsardzības līdzekļus – sejas apspējus (vājā citronskābes šķīdumā samērcētas vates un marles maska), respiratorus, gāzmaskas, kā arī blīva auduma drēbes, apmetņus, cimds, zābakus.

→ **Ja notikusi radiācijas avārija un tu esi ārpus telpām**, dodies iekšā telpās. Lauku apvidos ievēd mājlopus novietnēs, veic lopbarības un ūdens avotu hermetizāciju. **Ja brauc ar automašīnu un notikusi bīstamo ķīmisko vielu noplūde vai radiācijas avārija**, apstājies un meklē patvērumu ēkā. Ja tev ir jāpaliek automašīnā, turī aizvērtus automašīnas logus un ventilāciju izslēdz vai pārslēdz uz iekšējo cirkulāciju.



Evakuējies perpendikulāri vēja virzienam.



evakuācijas virziens



vēja virziens

Dažām ķīmiskām vielām nav smakas!

Radiāciju nav iespējams saredzēt, saost, sataustīt vai kā citādi sajust.

Objektos un iekārtās, kur izmanto radioaktīvās vielas, lieto šādu starptautisko radiācijas simbolu.



Ar radiāciju piesārņotajā vidē izvairies ēst, dzert vai smēķēt!

Ko darīt, ja saņemts brīdinājums par negaisu un spēcīgām vēja brāzmām?

1. Bez īpašas vajadzības nedodies ārā no ēkas.
2. Nostiprini uz balkona vai mājas pagalmā esošos objektus, kas var tikt aizpūsti un izraisīt bojājumus.
3. Aizver durvis un logus, žalūzijas vai aizkarus.
4. Savlaicīgi atvieno elektroiekārtas. Zibens izraisīts pārspriegums var izraisīt nopietnus bojājumus.
5. Nenovieto automašīnu zem kokiem.

Ko darīt, ja sācies negaiss un es atrodos ēkā?

1. Paliec ēkā un izvairies no saskaršanās ar elektroierīcēm, vadiem un metāla priekšmetiem. Elektroierīces atvieno no strāvas.
2. Nemazgā rokas, traukus, veļu, neej dušā. Nekurini plīti vai krāsni.
3. Neej pie logiem vai durvīm, neuzturies verandā, uz balkona vai lodžijas.

Ko darīt, ja sācies negaiss un es atrodos ārpus telpām?

1. Patveries ēkā vai automašīnā. Ja esi automašīnā, atrodi drošu vietu, kur apstāties, paliec tajā, nepieskaries metāla virsmām, ieslēdz avārijas gaismas signālu.
2. Atrodies mežā, meklē patvērumu zemākā zonā, biezoknī ar zemiem kokiem.
3. Atrodies atklātā teritorijā, patveries zemā vietā, piemēram, ielejā. Izvairies no atrašanās uz pakalniem, klajā laukā, blakus elektrolīnijām.
4. Izvairies no patveršanās nojumē, sīku konstrukciju ēkās vai zem lieliem atsevišķi augošiem kokiem atklātā teritorijā.
5. Atrodies uz ūdens, mēģini nokļūt krastā un nekavējoties meklē patvērumu.
6. Nesēdi uz betona virsmas vai nepieslienies betona sienām.
7. Izvairies no saskaršanās ar metāla priekšmetiem, tehniku, velosipēdu utt.



Pērkons ir skaņa, ko rada zibens negaisa laikā.



Skaņa 3 sekunžu laikā veic aptuveni 1 kilometru lielu attālumu, piemēram, ja pērkonu var dzirdēt 12 sekundes pēc zibens spēriena, tad zibens izlēde notikusi 4 km attālumā.

Ja redzi zibeņus, bet nedzirdi pērkonu, tad tu atrodies vismaz 20 km attālumā no zibens.



Ko man darīt laikā, ja pastāv plūdu draudi?

1. Vērsies savā pašvaldībā un noskaidro, vai tu atrodies plūdu apdraudētajā teritorijā.
2. Klausies meteorologu brīdinājumus un seko situācijas attīstībai sava mājojla tuvumā, informē kaimiņus.
3. Noskaidro un saglabā savā mobilajā telefonā un piezīmju grāmatiņā tālruņu numurus, uz kuriem jāzvana, lai ziņotu par plūdu sākšanos un saņemtu palīdzību – pašvaldības un operatīvo dienestu tālruņa numurus.
4. Ja atrodies plūdu apdraudētā teritorijā, savlaicīgi parūpējies par veciem cilvēkiem, bērniem, invalīdiem un slimniekiem, atrodot viņiem šajā laikā drošāku mājvietu pie radiem vai draugiem. Nepieciešamības gadījumā lūdz palīdzību savā pašvaldībā.
5. Apzini vietu, kur nepieciešamības gadījumā evakuēt mājlopus, mājdzīvniekus un kā tos nodrošināt ar barību. Ja tādas iespējas nav, jau savlaicīgi vērsies pēc palīdzības savā pašvaldībā.
6. Lai samazinātu plūdu nodarītos materiālos zaudējumus, pārvieto mantas no pagrabtelpām un pirmajiem stāviem uz augšējiem stāviem vai bēniņiem, nostiprini pagalmā un mājas tuvumā esošus priekšmetus. Sagatavo mantas, ko ņemsi līdzi evakuējoties, jo māja var applūst īsā laika brīdī.
7. Sagatavo evakuācijai izmantojamus transporta līdzekļus (automašīnas, traktoros u.c.) un peldošos līdzekļus (laivas, plostus u.c.).
8. Atstājot māju un saimniecības ēkas, atslēdz elektroenerģijas un gāzes padevi, vietējās apkures ierīces un iekārtas, aizver logus, durvis, lūkas un slēģus.
9. Evakuācijas gadījumā paziņo par to tuviniekiem.

Ko man darīt, ja negaidīti sākušies plūdi un nav iespējams evakuēties?

1. Ja apdraudēta tava veselība vai dzīvība, zvani Valsts ugunsdzēsības un glābšanas dienestam pa tālruni 112.
2. Pārvietojies uz ēkas augšējiem stāviem vai jumtu. Ja plūdi sākušies naktī, izmanto gaismas signālu, lai glābējiem signalizētu par savu atrašanās vietu.



Saņemot aicinājumu evakuēties un no tās atsakoties, atteikums personai jāapstiprina rakstiski, tādējādi uzņemoties atbildību par iespējamām sekām.

Ārkārtējās situācijas izsludināšanas gadījumā var tikt piemērota piespiedu evakuācija.



Ko darīt, ja ēkā, kurā atrodos, ir izcēlies ugunsgrēks?

Nekrīti panikā, jo objektīvs situācijas novērtējums un pareizas rīcības izvēle palielinās tavu iespēju izglābties. Ja telpā izveidojies liels sadūmojums, rāpo uz tuvāko izeju. Atrodoties pie grīdas, būs labāka redzamība un lielāka iespēja paglābties no sadūmojuma un karstuma ietekmes.

Ja es varu izkļūt no ēkas:

1. Pirms atver durvis, uzmanīgi tās patausti, ja jūti, ka tās nav karstas, mazliet paver un pārliecinies, vai otrā pusē nav dūmu un uguns. Kad esi izkļuvis no telpas, aizver durvis, tas mazinās uguns izplatību un aizsargās tavu īpašumu.
2. Ja ēkā ir spēcīgs sadūmojums, nemēģini meklēt, kurā vietā deg. Vērtīgais laiks, ko tādējādi zaudēsi, var būt izšķirošs, lai paspētu izglābties.
3. Jebkurā vietā, kur nakšņo, apzini evakuācijas iespējas, jo, izceļoties ugunsgrēkam, tas ātrāk palīdzēs atrast izeju.
4. Ugunsgrēka gadījumā neizmanto liftu.
5. Kad esi nokļuvis drošībā, zvani uz numuru 112. Neuzskati par pašsaprotamu, ka to jau būs izdarījis kāds no kaimiņiem. Nenoliec klausuli, kamēr dispečeri nav saņēmuši visu nepieciešamo informāciju.
6. Neej atpakaļ mājā, kamēr ugunsdzēsēji to nav atļāvuši.

Ja es nevaru izkļūt no ēkas:

1. Ja paverot durvis, tās ir karstas vai aiz tām ir spēcīgs, necaurredzams sadūmojums vai liesmas, ar mitriem dvieļiem, segām, drēbēm vai palagiem nosedz durvju spraugas.
2. Ja ir pieejams telefons, zvani uz numuru 112.
3. Rāpo pie loga un mazliet paver to, jo, atverot logu pilnīgi, var rasties caurvējš, kas veicinās dūmu pieplūdumu istabā.
4. Turies zemu pie loga, lai varētu elpot gaisu no ārpuses un izvairīties no dūmiem, kas piepilda telpu. Signalizē ugunsdzēsējiem glābējiem par savu atrašanās vietu, radot troksni vai vicinot kādu apģērba gabalu.
5. Tikai galējas nepieciešamības gadījumā atver logu pilnīgi vai izsit stiklu. Tādā gadījumā dūmi var iekļūt istabā arī no mājas ārpuses.
6. Ja iespējams aizsedz degunu un muti ar kādu samitrinātu materiālu, tas filtrēs dūmus un elpot būs vieglāk.

Ja es atrodos publiskā ēkā un izdzirdu ugunsgrēka trauksmes signālu:

1. Nekavējoties mierīgi dodies ārā pa tuvāko evakuācijas ceļu.
2. Ja objekta darbinieki liek iet pa citu evakuācijas ceļu, uzklausi viņu norādījumus.
3. Ēkā varēsi atgriezties tikai pēc attiecīgas atļaujas.



Visbīstamākie ugunsgrēki ir laikā, kad cilvēks ir aizmidzis, jo cilvēka oža pamostas vislēnāk, tāpēc ļuļot cilvēks neļūt, ka telpā radies sadūmojums.

Iespējas izdzīvot ugunsgrēkā palielinās, mājoklī ierīkojot autonomos dūmu detektorus vai ugunsdzēsības signalizāciju, kas ar spalgas skaņas palīdzību tevi brīdinās par ēkā radušos sadūmojumu.



Elektrības piegādes traucējumi

7

Ikdienā kvalitatīvas, drošas un nepārtrauktas elektroapgādes nodrošināšanai AS „Sadales tīkls” veic elektrotīklu uzturēšanas darbus, tomēr kā ikvienā valstī arī Latvijā 95000 km elektrotīkls nevar būt pilnībā pasargāts no nelabvēlīgu laika apstākļu (vētras, plūdu), kā arī nejaušu notikumu un trešo personu izraisītiem bojājumiem, kas rada neplānotus elektroenerģijas piegādes pārtraukumus lietotājiem. Atsevišķu un plašu katastrofu (plūdi, vētra u.c.) seku rezultātā elektrības piegādes traucējumi var būt arī ilgstoši.

Ko man darīt, ja ēkā nav elektrības?

1. Ja ēkā pēkšņi pazūd elektrība, noskaidro, vai elektrība nav tikai tavā mājoklī, visā ēkā vai arī tuvumā esošajās kaimiņu ēkās. Krēslas stundās un tumsā, paskatoties pa logu, var konstatēt, vai blakus esošo ēku logi ir apgaismoti.
 2. Ja esi konstatējis, ka elektrības nav visā dzīvojamā mājā vai plašākā apkārtnē, zvani uz AS "Sadales tīkls" bezmaksas bojājumu pieteikšanas tālruni 80200404.
 3. Izslēdz vai atvieno ierīces, kas patērē elektroenerģiju, lai tās droši darbinātu tad, kad elektroenerģijas piegāde tiks atjaunota.
 4. Lieto mobilo tālruni tikai ārkārtas gadījumos un zvani uz numuru 112 tikai situācijās, kad ir apdraudēta dzīvība vai veselība. Ilgstošas elektrības piegādes traucējumu gadījumā mobilais telefons tev būs nepieciešams, lai sazinātos un saņemtu palīdzību.
- Lai pasargātu savas elektroierīces no īslaicīgu sprieguma pārtraukumu radītas ietekmes, var nodrošināties ar bezpārtraukuma barošanas avotiem (UPS), kas paredzēti dažādu elektroierīču (datortehnikas, apkures iekārtu, ražošanas iekārtu, signalizāciju u.c.) darbības nodrošināšanai elektroenerģijas piegādes pārtraukuma laikā. Medicīnas iestādes, lieli ražošanas uzņēmumi papildus drošībai izmanto ģeneratorus.



Elektrības piegādes traucējumu gadījumā var nedarboties:

bankomāti



luksofori



degvielas uzpildes stacijas



ATCERIES: Redzot zemē guļošu elektrolīnijas vadu vai uz līnijas uzkritušu koku, nekādā gadījumā netuvojies tam un neļauj tuvoties arī citiem!



Ēku sagruvums

8

Ja pastāv ēkas sagruvuma draudi:

1. Nekavējoties pamet ēku.
2. Neizmanto liftu.

Ja sācies ēkas sagruvums:

Situācijas, tā pat kā ēku konstrukcijas ir atšķirīgas, tāpēc, izvērtējot riskus, ņem vērā šādus ieteikumus:

1. Mēģini patverties zem stingras aizsargbarjeras, piemēram, nesošās iekšējās sienas durvju ailē, zem galda. Netuvojies un nemeklē patvērumu pie logiem, ārējām sienām un priekšmetiem, kas var nokrist, piemēram, apgaismes ierīcēm vai mēbelēm.
2. Nometies uz ceļiem, aptver galvu un kaklu ar rokām. Šī poza tevi pasargās no pakrišanas un daļēji aizsargās dzīvībai svarīgus orgānus.
3. Paliec uz vietas līdz beidzas sagruvums.
4. Kad sagruvums beidzies, pamet ēku, izvairoties no nestabiliem objektiem vai konstrukcijām. Neizmanto liftu!
5. Sagruvuma rezultātā var tikt pārrauti elektrības vadi, ūdens un kanalizācijas caurules, kas var radīt traumas.

Ja esi iesprostots sagruvumā:

1. Ja tev ir mobilais telefons, zvani uz numuru 112.
2. Izmanto jebkurus līdzekļus, lai pievērstu glābēju uzmanību, piemēram, klauvē pie ēkas konstrukcijām, caurulēm, radiatoriem utt.
3. Elpojot, aizklāj muti ar audumu vai apģērbu.



Nometies uz ceļiem



Aptver galvu



Paliec uz vietas



Kā veikt atdzīvināšanas pasākumus?

1. Pārbaudi cietušā samaņu – skaļi uzrunā un saudzīgi papurini aiz pleca: ja cietušais nereaģē/neatbild, tad, iespējams, viņš zaudējis samaņu.
2. Sauc palīgā un novieto cietušo uz muguras un atbrīvo elpceļus, atliecot galvu un paceļot zodu (skat. 1. zīm.).
3. Turot atliktu galvu, pārbaudi un izvērtē elpošanu redzot, dzirdot un jūtot 10 sekundes. Liec kādam izsaukt neatliekamo medicīnisko palīdzību, zvanot pa tālruni 112 vai 113.
4. Ja cietušais elpo normāli (tu dzirdi vismaz 2 ieelpas/izelpas 10 sekunžu laikā) – novieto cietušo stabilā sānu pozā (skat. 2. zīm.).
5. Ja cietušais neelpo vai elpo lēni, trokšņaini vai ir jūtama tikko nosakāma elpošana, atbrīvo cietušā krūškurvi no visa apģērba, rokas novieto krūškurvja vidū un uzsāc sirds masāžu (skat. 3. zīm.), veicot 30 sirds masāžas (temps 100 – 120 reizes minūtē; dziļums 5 – 6 cm).
6. Atbrīvo cietušā elpceļus, atliecot galvu un paceļot zodu, un veic 2 elpināšanas “mute-mutē” (skat. 4. zīm.). Elpināšanas tilpums ir mierīgas izelpas tilpums. Novēro cietušā pasīvās izelpas.
7. Elpināšanai ieteicams lietot elpināšanas masku ar vienvirziena vārstuli. Ja tādas nav un nevari veikt elpināšanu, vari veikt tikai sirds masāžu. Tas var būt mazāk efektīvi, tomēr labāk nekā nedarīt neko.
8. Turpini masēt un elpināt attiecībā 30:2 (30 sirds masāžas : 2 elpināšanas) līdz ierodas neatliekamā medicīniskā palīdzība un pārņem cietušā atdzīvināšanu, cietušais sāk kustēties, atver acis un sāk normāli elpot vai arī tavi spēki izsīkst.

Ko man darīt, ja sākusies stipra asiņošana?

1. Uzvelc rokās vienreiz lietojamus gumijas cimdus vai cita ūdens necaurlaidīga materiāla izstrādājumus (piem., plastikāta maisiņu).
2. Atbrīvo asiņojošo vietu no apģērba.
3. Aizspied brūci ar pirkstu, plauktu vai dūri, ja iespējams, izmantojot marles kompresi vai tīru drēbes gabalu (skat. 5. zīm.).
4. Noguldi cietušo guļus ar asiņojošo vietu uz augšu. Pārliecinies, ka asiņošana ir apturēta.
5. Ja asiņošana turpinās, piespied brūci stiprāk, ja iespējams, uzliekot vēl marles kompresi vai drēbes gabalu pa virsu esošajam materiālam.
6. Izsauc neatliekamo medicīnisko palīdzību, zvanot pa tālruni 112 vai 113, un līdz ierašanās brīdim turī brūci aizspiestu.
7. Neļauj atdzist cietušajam, pasargā viņu no apkārtējās vides iedarbības.
8. Aprūpē un nomierini cietušo.



1. zīmējums
Atbrīvo elpceļus



2. zīmējums
Stabilā sānu poza



3. zīmējums
Sirds masāža



5. zīmējums
Brūces aizspiešana
spēcīgas asiņošanas
gadījumā



4. zīmējums
Cietušā elpināšana